

RECENSION

Maria Heiskanen i *Maria Larssons eviga ögonblick*

Maria Larssons eviga ögonblick

Originaltitel Maria Larssons eviga ögonblick

Regi Jan Troell

Producent Thomas Stenderup

Manus Niklas Rådström, Agneta Ulfsäter-Troell, Jan Troell

Foto Mischa Gavrusjov, Jan Troell

Roller Maria Heiskanen, Mikael Persbrandt, Jesper Christensen, Emil Jensen, Ghita Nørby, Hans Henrik Clemensen, Amanda Ooms m fl

Sverige/Danmark/Norge/Finland/Tyskland 2008

Längd 2 tim 11 min

Censur från 11 år

Distributör Sandrew Metronome Distr. Sverige AB

En fryst bild av en man som svänger sin hustru i en dans i det gröna, eller en flicka som försvinner över isen in i dimman är några av många oförglömliga ögonblick som dröjer sig kvar i Jan Troells senaste film *Maria Larssons eviga ögonblick*.

För i Troells filmer lever bilderna sig kvar. De små skorna som Karl Oskar har i handen medan han letar efter de bästa plankorna till kistan åt barnet som ätit ihjäl sig av ojäst gröt i *Utvandrarna*, myrland i svartvitt motljus i Här har du ditt liv eller Juhas blick på flickvännen genom gevärspipan i *Il Capitano*.

Fascinationen för starka människoöden och deras drivkrafter

finns självklart alltid där som en utgångspunkt. Vare sig det gäller utvandrande svenskar, aviatriser, författare, upptäcktsresanden eller mördare.

Och *Maria Larssons eviga ögonblick* säger inte bara något om en kvinna som genom kamerans förlösande magi ser på sig själv och världen med nya ögon. Den beskriver en epok, förra sekelskiftet, när klass och kön var avgörande. Då det var tryggare att gå ut i krig än att ta farliga påhugg som kolskyfflare eller kalkstensbrytare. Då kvinnan fick dra lasset när männen låg redlösa i rännstenen.

"Inte alla har gåvan att kunna se". Maria Larsson uppmuntras samtidigt som hon befarar att kameran ställer sig mellan henne och verkligheten, bortom hennes kontroll. Hennes dilemma har Troell förvandlat till sin styrka. För honom, som påstås vara lite rädd för skådespelare, har kameran alltid varit hans räddning, något att gömma sig bakom. Liksom Maria blir han 'en annan människa' bakom kameran.

Naturen, som annars brukar spela en så avgörande roll hos Troell, är här inte lika närvarande. Ändå åstadkommer han underverk med det gultonade fotot, den dynamiska kompositionen och lyriska ljussättningen i trångboddhetens fattigkvarter. När naturen skyntar till ett par gånger i ett grönområde med lövad dansbana blir den en, så effektivt sparsmakad men befriande, kontrast till den rätt- och dasstinkande bakgården.

Dessutom är han något av en illusionist när han skapar långt större rum än vad ögat ser. Hamnkvarteren, som egentligen inte består av mer än fragment, lyckas han med ljus och inte minst en otrolig ljudbild gjuta stora larmande dimensioner i. Man skulle bara kunna lyssna och få en lika tro(e)llsk upplevelse.

Louise Lagerström

FILMRUTAN